

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๐

เรื่อง พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙
เรียบเรียง นางสาวศรันยา สีมา นิตกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ มกราคม ๒๕๖๐

“นิติวิทยาศาสตร์” ได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น เนื่องจากการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ และการแพทย์ มาใช้ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในกระบวนการยุติธรรม เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ และหากกระทำความผิดจริงก็จะถูกนำตัวมาลงโทษ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานนั้น มีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีน้ำหนักมากกว่าคำบอกเล่าจากพยานบุคคลที่ความทรงจำอาจลบลืมหรือคลาดเคลื่อนไปได้เมื่อเวลาล่วงผ่านไป นิติวิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่ถูกนำไปใช้ในการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำผิดในทางอาญาเท่านั้น แต่ยังถูกนำมาใช้ในการพิสูจน์สิทธิในทางแพ่งด้วย อาทิ การตรวจ DNA เพื่อพิสูจน์ความเป็นบิดา มารดาและบุตร

อย่างไรก็ตามแม้ในปัจจุบันจะมีหน่วยงานที่ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์อยู่หลายหน่วยงานก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่กลับไม่สามารถเข้าถึงการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งไม่มีหน่วยงานใดที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทำให้การตรวจพิสูจน์ของแต่ละหน่วยงานอาจใช้วิธีการที่แตกต่างกันได้ ดังนั้นจึงควรที่จะต้องมีกำหนดมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อถือจากประชาชนทั่วไป ด้วยเหตุนี้ คณะรัฐมนตรีที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้เสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว คือ พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นมา

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ มีดังนี้

๑. กำหนดให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ให้บริการและส่งเสริมงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ ช่วยเหลือและสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนและการดำเนินคดีอาญาตามที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายร้องขอ ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การอำนวยความสะดวก และการทะเบียนราษฎรตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอ ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง หรืออำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่เด็กและเยาวชนตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงร้องขอ ให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ ซึ่งหากการให้บริการข้างต้นเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา การให้บริการต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับการให้บริการด้าน

นิติวิทยาศาสตร์กำหนด ส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชน ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐในการวิจัยและพัฒนาเพื่อกำหนดค่าพื้นฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

๒. กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ต้องเป็นอิสระและเป็นไปตามหลักวิชาชีพและมาตรฐานที่คณะกรรมการกำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์กำหนด

๓. กำหนดให้ข้อมูลที่ได้จากการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นความลับ เปิดเผยได้เฉพาะแก่ผู้ขอรับบริการเท่านั้น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลตามคำสั่งศาลหรือมติของคณะกรรมการกำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวก และให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลนั้น

๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ การเก็บรักษา การทำลาย และการเปิดเผยข้อมูล แนวทางในการส่งเสริมการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของภาคเอกชน รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านนิติวิทยาศาสตร์กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และออกระเบียบกำหนดอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

๕. ในระหว่างที่คณะกรรมการกำกับการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ ให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เป็นไปตามมาตรฐานที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ นี้ จะช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้มากขึ้น การให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ของหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยจะได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการปฏิบัติงาน ทำให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงในประเด็นต่าง ๆ ชัดเจน น่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่เพียงแต่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้มากขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

บรรณานุกรม

กนกพร แสนแก้ว. นิติวิทยาศาสตร์. สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก

<http://www.forensicrpca.com/data/article/cs01.pdf>

พรทิพย์ โรจนสุนันท์. ประชาชนได้อะไรจากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์. สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก

http://elib.coj.go.th/Article/c2_2_2.pdf

“พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙” (๕ สิงหาคม ๒๕๕๙). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๓, ตอนที่ ๖๗ ก, น. ๔๕.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (๒๕๕๘). เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ). สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก

http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nla2557/apnla2558-076.pdf